

**KIERKEGAARDS LIVSFILOSOFI: EN
TEKSTENS GLÆDE ELLER EN DISSEK-
TIONSSTUE?**

Danssemesteren. Sider af Søren Kierkegaard. En tekstfortælling ved Roger Poole og Henrik Stangerup. Gyldendal 1985. 239 sider. 175 kr.

Efter at have læst den første snes sider af "Danssemesteren" tænkte jeg, at hvis det fortsatte på samme måde, så var det spild af tid at læse bogen færdig. Indtrykket var: det her er endnu en af de efterhånden utallige citatsamlinger af visdomsord hos Kierkegaard sat sammen efter mere eller mindre tilfældige udvælgelseskriterier. I dette tilfælde efter kriteriet: jo sjovere jo bedre, så mere provokerende jo bedre, jo mere paradoksalt jo bedre osv. osv. - uden hensyn til de mere sammenhængende hensigter Kierkegaard kunne have haft med teksterne eller for den sags skyld uden hensyn til de dybere meninger, vi i dag ville kunne få ud af at læse Kierkegaard.

Efterhånden som læsningen skred frem, begyndte tingene imidlertid at falde på plads. Det blev tydeligt, at det første af bogens ialt fire kapitler "Gaffelen" primært havde til formål at "stikke" til alt og alle, at vende tingene på hovedet, at causere, kort og godt at provokere.

Før den egentlige hensigt med bogen viste sig, var det dog nødvendigt at komme igennem det andet kapitel "Kvinder", der efter min mening falder helt til jorden i "Danssemesteren". Det skyldes, at der hovedsagelig er medtaget nogle rent foreløbige syn på kvinden, mange af de medtagne tekster er i bogstaveligste forstand "stadiet på livets vej". Med disse isolerede tekster i hånden gruer jeg for, hvad vi endnu engang skal til at høre om Kierkegaards forhold til kvinder - uden af den grund

at mene at han havde et særligt "opbyggeligt" forhold til kvinder. Bevares! På et eller andet niveau kan dette kapitel om kvinder da også læses, om ikke andet så med en glæde over Kierkegaards sprog.

Jeg læste videre i bogen og kom omsider frem til, hvad hensigten med "Danssemesteren" var. I de to sidste kapitler "Midnatstimen" og "1848-1984" blev der mening i galskaben, teksterne fik et andet formål end at være polemiske, sjove, lettilgængelige I disse to kapitler lå der en mening; man kunne ikke mere blot lade sig flyde med, lade sig underholde.

Hvor underligt det end kan lyde, viste det sig, at det i virkeligheden var den *politiske* Kierkegaard, der var i søgelyset. Den væsentligste drivkraft for udvælgelsen af tekststeder hos Kierkegaard har været hans kritik af samtiden, en kritik Roger Poole og Henrik Stangerup mener kan overføres til nutiden, derfor det sidste kapitels overskrift "1848-1984". Og det er mangt og meget, der må stå for skud: det nivellerede og gennemreflekterede samfund og menneske, naturvidenskaben, publikum, politiske partier m.v.: "Så bliver penge til sidst det attråede, det er jo også et repræsentativ og en abstraktion (...) han vil dø i den indbildning, at havde han haft penge, da skulle han have levet, da skulle han måske også have drevet det til noget stort." (s. 191).

Uden hensyn til politisk ståsted har det været Poole og Stangerups hovedformål at polemisere mod 18-48 og 1984, at gennemskue det nivellerede samfund, både Kierkegaard og vi lever i. At det har været intentionen med bogen, lægges der heller ikke skjul på hos Henrik Stangerup i hans "Uvidenskabelige efterord": "Mens man i Paris, med årtiers forsinkelse, gjorde op med nedarvet totalitarisme og fandt frem til at der

måske er noget der hedder 'jeg', spurgte jeg mig selv om egentlig ikke Søren Kierkegaard havde sagt det *meget bedre* ... alt det med at vælge sig selv fremfor de kulisser der påtvinges os." Stangerup fortsætter: "Selvfølgelig sagde Kierkegaard alting meget bedre end de nye, franske filosoffer...".

Der kunne udvælges mange glimrende Kierkegaard citater fra bogen, men her skal blot nævnes notatet "Gilleleje", der er et provokerende indlæg i tidens målrettethed.....efter ingenting; et notat, der handler om Kierkegaard selv, et af hans mange forsøg på at få afklaret forholdet til sig selv: "...det gælder om at finde en sandhed, som er sandhed for mig, at finde *den idé, for hvilken jeg vil leve og dø.*" (s. 135). Dette sidste skal fremhæves, fordi det delvis kommer til at stå i modsætning til, hvad der kan siges at være Poole og Stangerups andet hovedformål med bogen, at berige en større offentlighed med en Kierkegaard uden faderens forbandelse, uden Regine, uden Corsaren osv. De vil finde en Kierkegaard, der måske fremtræder som det stik modsatte af den forpinte og ofte utilgængelige teolog og filosof. Måske en *dansemester*, en følsom, vittig og dramatisk writer.

Dén Kierkegaard mener Poole og Stangerup, at de har fundet. Som Stangerup udtrykker det i sit "Uvidenskabelige efterord": "En helt anden Kierkegaard tonede frem end den forgrublede teolog og stadiernes filosof og den opbyggelige taler - nemlig en uanstændig, anarkistisk sprogkunstner der må have hoppet i stolen af glæde ved at mærke hvor langt ud i svimmelheden sproget kan føre én." Det er denne Kierkegaard, der træder frem for læseren i "Dansemesteren". Men spørgsmålet er, om det er tilfredsstillende at få serveret denne Kierkegaard på

et fad, for - med P.L. Møllers ord - Kierkegaard gør jo også livet til en dissektionsstue, han skærer dybt og grundigt. Det ændrer selvfølgelig ikke ved at Kierkegaards prosa er den smukkeste, man kan finde på dansk. Man skal blot lede efter den, som man leder efter oaser i ørkenen. Det er disse oaser, Poole og Stangerup har støvet op.

Det skal tilføjes, at Kierkegaard i sine samlede værker og papirerne har skrevet tusindvis af sider smuk prosa, der ikke er omtalt i "Dansemesteren", dem kan vi glæde os over ved at gå til Kierkegaard selv; at vi så samtidig får indblik i den dybere mening, Kierkegaard har haft med sine skriverier, gør det ikke ringere.

Ole Morsing